

**CRNA GORA
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE
I POŠTANSKU DJELATNOST**

Broj: 0505-3633/4
Podgorica, 07. 08. 2025. godine

IZVJEŠTAJ

o sprovedenom otvorenom konsultativnom procesu povodom pripreme
Pravilnika o načinu prikazivanja elektronskog programskog vodiča i sličnih pisanih i
navigacionih mogućnosti kod prenosa digitalnih radio i televizijskih programa

Agencija je, shodno Dokumentu o vođenju otvorenog konsultativnog procesa povodom pripreme Pravilnika o načinu prikazivanja elektronskog programskog vodiča i sličnih pisanih i navigacionih mogućnosti kod prenosa digitalnih radio i televizijskih programa (akt broj 0505-3633/1 od 26. 06. 2025. godine), dana 27. 06. 2025. godine pokrenula otvoreni konsultativni proces povodom pripreme predmetnog pravilnika. Javni poziv za dostavljanje komentara, mišljenja i sugestija objavljen je na web stranici Agencije na adresi www.ekip.me. Pored toga, Agencija je, cijeneći da je Pravilnika o načinu prikazivanja elektronskog programskog vodiča i sličnih pisanih i navigacionih mogućnosti kod prenosa digitalnih radio i televizijskih programa posebno značajan sa aspekta njihovih nadležnosti i djelatnosti, uputila direktan poziv za učešće u konsultativnom procesu Agenciji za audiovizuelne medijske usluge i operatorima:

- Crnogorski Telekom A.D.
- MIR & TEUTA d.o.o
- MTEL d.o.o.
- Orion Telekom d.o.o
- Radio-difuzni centar d.o.o.
- Telemach Crne Gore d.o.o.

Po javnom pozivu za dostavljanje komentara, mišljenja i sugestija u vezi sa Nacrtom Pravilnika o načinu prikazivanja elektronskog programskog vodiča i sličnih pisanih i navigacionih mogućnosti, komentare su dostavili privredna društva "Crnogorski Telekom" A.D. Podgorica, broj 07-13523 od 24. 07. 2025. godine (broj Agencije 0102-4324/2) i "Telemach Crna Gora" d.o.o. Podgorica, broj 764 od 24. 07. 2025. godine (broj Agencije 0102-3633/3), kako je navedeno u nastavku.

Crnogorski Telekom AD

1. Vezano za član 3 stav 2 tačka 1 Nacrta pravilnika navodi se da obaveze emitera nikako ne mogu biti nametnute operatorima elektronskih komunikacija jer programski vodič može sadržati samo podatke koje je operator dobio od pružalaca sadržaja i da je obaveza operatora da blagovremeno unosi šeme emitera onako kako ih oni šalju pri čemu ne mogu biti odgovorni za njihovu tačnost.

Odgovor Agencije:

Sugestija se prihvata jer intencija Agencije nije bila da obaveze pružalaca sadržaja prenese na operatore već da se informacije dobijene od pružalaca sadržaja blagovremeno i na neizmjenjen način unose u EPG: Stoga se ovaj stav mijenja na način da glasi:

“blagovremeno ažurirane podatke o emisijama koje se emituju u trenutku gledanja ili koje će se tek emitovati, kao i vrijeme i trajanje istih, a koje je dobio od pružalaca sadržaja”.

2. Vezano za član 3 stav 2 tačka 1 Nacrta pravilnika koja se odnosi na obavezu davanja informacije o rasporedu emitovanja emisija u okviru programa u naprijed za najmanje 7 dana sa tačnim početkom i završetkom pojedine emisije navodi da nije u skladu sa odredbom ETSI standarda EN 300 707 (str. 27 dokumenta u tački 7), odnosno da sljedeća informacija obuhvata do 4 emisije odmah nakon emisije koja se trenutno emituje kao i da ostatak uključuje ostale programe klasificirane kao bliske koji ne spadaju u kategorije sada i sljedeće. Stoga smatraju da je ovom odredbom pravilnika nametnuto više nego što standardi zahtjevaju, te umjesto 7 dana operatori treba da se obavežu na davanje informacija o rasporedu 4 emisije koje sljede nakon emisije koja je u toku.

Odgovor Agencije:

Agencija djelimično uvažava komentar Crnogorskog Telekom AD ali napominje da se izborom samo 4 emisije koje slijede u potpunosti izuzimaju i ostale dostupne informacije o emisijama kao i da su programske šeme pružalaca sadržaja u velikoj mjeri detaljno razrađene i moguće ih je pratiti u mnogo dužem vremenskom periodu a da standard sam po sebi propisuje minimum u tehničkom a ne u regulatornom smislu. Imajući u vidu ostale pristigle komentare a prepoznajući različitosti koje imaju i ostale platforme za distribuciju audiovizuelnog sadržaja ovaj stav se mijenja tako da glasi:

- *informacije o rasporedu emitovanja emisija u okviru programa unaprijed za najmanje 4 dana sa tačnim početkom i završetkom pojedine emisije*

3. Vezano za član 3 stav 2 tačka 3 Nacrta pravilnika koja se odnosi na mogućnost uvođenja roditeljske zaštite Crnogorski Telekom AD smatra da je ova odredba suvišna u pravilniku koji reguliše EPG jer je materija roditeljske kontrole definisana posebnom odredbom Zakona i ne može biti sadržana u programskom vodiču.

Odgovor Agencije:

Agencija prihvata sugestiju i predmetna tačka se briše.

4. Vezano za član 6 stav 3 nacrtu pravilnika Crnogorski Telekom navodi da Zakon o elektronskim komunikacijama nije regulisao da se pomoć osobama sa invaliditetom reguliše predmetnim podzakonskim aktom i ukoliko ova odredba, bilo izmjenjena bilo u predloženom tekstu, ostane u finalnoj verziji pravilnika, onda svakako mora biti jasno da se odnosi isključivo na osobe čiji invaliditet uzrokuje problem s vidom i sluhom. Naglašavaju da je stav 3 ovog člana problematičan jer nigdje u praksi nijesu naišli da korisnik može imati mogućnost izbora fonta to jest povećanja fonta kao i da pomenuti ETSI standardi uopšte ne govore o pomoći osobama s invaliditetom, pa time ni mogućnostima da korisnik povećava veličinu fonta.

Odgovor Agencije:

U dokumentu za otvoreni konsultativni proces povodom pripreme predmetnog pravilnika jasno je navedeno da je član 41 stav 6 Zakona o elektronskim komunikacijama ("Službeni list CG", broj 100/24), u direktnoj vezi sa članom 114 Direktive (EU) 2018/1972 Evropskog parlamenta i Savjeta od 11. decembra 2018. godine o uspostavljanju Evropskog elektronskog komunikacionog koda koji ukazuje na potrebu da se:

- operatorima elektronskih komunikacionih mreža i usluga, koji se bave distribucijom radio ili televizijskih programa za javnost, propišu razumne „obaveze prenosa” određenih radijskih i televizijskih programa,
- omogućiti odgovarajući pristup krajnjim korisnicima sa invaliditetom,
- takve obaveze propisuju samo ako su nužne za ispunjavanje ciljeva od opšteg interesa, i da one moraju biti proporcionalne i transparentne.

Nadalje u Direktivi (EU) 2018/1972 u dijelu u kojem se navode razlozi za donošenje ove direktive pod pasusom označenim brojem 153 navodi se da je omogućavanje pristupa API i EPG između ostalog važno i radi povezanih komplementarnih usluga sa naglaskom na usluge povezane s programom posebno namijenjenim poboljšanju dostupnosti za krajnje korisnike s invaliditetom ne navodeći o kojoj se vrsti invaliditeta radi.

Imajući u vidu da se Direktivom u posebnim slučajevima uvijek preporučuje uvođenje mjera koje su "razumne" ili "u mjeri u kojoj je to moguće" mijenja se član 3 stav 1 tačka 2 tako da glasi:

- u mjeri u kojoj je to moguće obezbijede karakteristike i informacije neophodne kako bi se omogućilo da EPG koriste osobe sa invaliditetom u smislu oštećenja sluha i vida omogućujući pristupačnost i upotrebu

kao i član 6 stav 3 tako da glasi:

- Operatori su dužni da u okviru EPG omogućće, u mjeri u kojoj je to moguće, izbor fonta i podešavanje kontrasta među bojama kako bi se olakšalo čitanje pogotovo na daljinu.

5. Vezano za prelazne i završne odredbe Crnogorski Telekom predlaže da prelazni period bude 180 dana od dana stupanja pravilnika na snagu.

Odgovor Agencije.

Agencija je saglasna sa predlogom.

Telemach Crna Gora DOO

1. Telemach Crne Gora po pitanju prilagođavanja elektronskog programskog vodiča osobama sa invaliditetom iznosi komentar da za propisivanje ovih normi ne postoji valjan pravni osnov u članu 41 Zakona o elektronskim komunikacijama, jer se u istom nigdje ne spominje mogućnost prilagođavanja EPG osobama sa invaliditetom i da će tako nešto biti razrađeno podzakonskom aktom, niti se pomenutim zakonom transponuju EU direktive iz ove oblasti, tako da ni u tom slučaju ne postoji ovlaštenje za njihovo donošenje, zbog čega predlaže da predmetne norme budu brisane iz teksta nacrtu.

Odgovor Agencije:

U članu 41 stav 6 Zakona jasno stoji da način prikazivanja elektronskog programskog vodiča i sličnih pisanih i navigacionih mogućnosti propisuje Agencija iz čega slijede dalje aktivnosti. Nadalje slijedi isti odgovor kao i za komentare Crnogorskog Telekomu.

U dokumentu za otvoreni konsultativni proces povodom pripreme predmetnog pravilnika jasno je navedeno da je član 41 stav 6 Zakona o elektronskim komunikacijama ("Službeni list CG", broj 100/24), u direktnoj vezi sa članom 114 Direktive (EU) 2018/1972 Evropskog parlamenta i Savjeta od 11. decembra 2018. godine o uspostavljanju Evropskog elektronskog komunikacionog koda koji ukazuje na potrebu da se:

- operatorima elektronskih komunikacionih mreža i usluga, koji se bave distribucijom radio ili televizijskih programa za javnost, propišu razumne „obaveze prenosa” određenih radijskih i televizijskih programa,
- omogućiti odgovarajući pristup krajnjim korisnicima sa invaliditetom,
- takve obaveze propisuju samo ako su nužne za ispunjavanje ciljeva od opšteg interesa, i da one moraju biti proporcionalne i transparentne.

Nadalje u Direktivi (EU) 2018/1972 u dijelu u kojem se navode razlozi za donošenje ove direktive pod pasusom označenim brojem 153 navodi se da je omogućavanje pristupa API i EPG između ostalog važno i radi povezanih komplementarnih usluga sa naglaskom na usluge povezane s programom posebno namijenjenim poboljšanju dostupnosti za krajnje korisnike s invaliditetom ne navodeći o kojoj se vrsti invaliditeta radi.

Imajući u vidu da se Direktivom u posebnim slučajevima uvijek preporučuje uvođenje mjera koje su "razumne" ili "u mjeri u kojoj je to moguće" mijenja se član 3 stav 1 tačka 2 tako da glasi:

- u mjeri u kojoj je to moguće obezbjediti karakteristike i informacije neophodne kako bi se omogućilo da EPG koriste osobe sa invaliditetom u smislu oštećenja sluha i vida omogućujući pristupačnost i upotrebu

kao i član 6 stav 3 tako da glasi:

- Operatori su dužni da u okviru EPG omogućite, u mjeri u kojoj je to moguće, izbor fonta i podešavanje kontrasta među bojama kako bi se olakšalo čitanje pogotovo na daljinu.

2. Vezano za član 3 stav 1 tačka 1 Telemach Crne Gore iznosi stav da je istu potrebno brisati iz razloga što je pozicija programa emitera neodvojiva od pozicije predviđene u listi programa koja je regulisana posebnim propisima iz oblasti audio vizuelnih medijskih usluga.

Odgovor Agencije:

U članu 65 stav 9 Zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama ("Službeni list Crne Gore", br. 054/24 od 11.06.2024) navodi se da je distributer linearnih AVM usluga dužan da sve programe emitira iz Crne Gore koje distribuira rasporedi u listi programa, prema rasporedu koji propisuje Agencija. Međutim imajući u vidu da je pozicija programa jedna od osnovnih funkcija elektronskog programskog vodiča, kao i da nigdje nije izričito u ovom ili nekom drugom stavu pomenut elektronski programski vodič već samo lista programa, stav Telemacha Crna Gora se ne prihvata.

3. Vezano za član 3 stav 1 tačka 2 Telemach Crne Gore iznosi stav da pojam osobe sa invaliditetom nije preciziran, tako da se norma može tumačiti tako da će operatori imati obavezu omogućavanja upotrebe EPG bez obzira na tip invaliditeta.

Odgovor Agencije:

Komentara Telemach Crne Gore se prihvata. Imajući u vidu i komentare Crnogorskog Telekom na koje je odgovoreno po ovom pitanju ponavljamo još jednom da se Direktivom u posebnim slučajevima uvijek preporučuje uvođenje mjera koje su "razumne" ili "u mjeri u kojoj je to moguće" pa se stoga mijenja član 3 stav 1 tačka 2 tako da glasi:

- u mjeri u kojoj je to moguće obezbjeđuje karakteristike i informacije neophodne kako bi se omogućilo da EPG koriste osobe sa invaliditetom u smislu oštećenja sluha i vida omogućujući pristupačnost i upotrebu

4. Vezano za član 3 stav 1 tačka 4 Telemach Crne Gore predlaže da se precizira "pojam lakoće pristupa informacijama" s obzirom na to da operatori ne znaju da li trenutni EPG ispunjava uslove predviđene predloženoj normi i da li je potrebno izvršiti neka prilagođavanja.

Odgovor Agencije:

Prihvata se komentar Telemacha Crne Gore i stav Agencije je da ovu tačku treba brisati jer za sada ne postoji objektivni način procjene lakoće pristupa informacijama osim subjektivnog zaključivanja. Vjerujemo da će krajnji korisnici svojim odzivom sugerisati nova rješenja i time doprinijeti da se u EPG-u lako pristupa željenim informacijama ukoliko to, vjerujemo, već i sada nije moguće.

5. Vezano za član 3 stav 2 tačka 1 i 2 Telemach Crne Gore ističe da ovakva obaveza ne postoji ni u ETSI standardu u kojem se u tački 4.6.1 navodi da EPG treba da sadrži podatke za nekoliko dana unaprijed. Sada se podaci dostavljaju za maksimalno 3-4 dana unaprijed, zbog čega predlažu da isti period bude predviđen kao rok kojem je potrebno dostaviti podatke za EPG.

Odgovor Agencije:

Prihvata se komentar Telemacha Crne Gore, a shodno i kometarima Crnogorskog Telekom odredbe člana 3 stav 2 tačka 1 i 2 se mijenjaju tako da glase

- blagovremeno ažurirane podatke o emisijama koje se emituju u trenutku gledanja ili koje će se tek emitovati, kao i vrijeme i trajanje istih, a koje je dobio od pružalaca sadržaja,

- informacije o rasporedu emitovanja emisija u okviru programa unaprijed za najmanje 4 dana sa tačnim početkom i završetkom pojedine emisije,
6. Vezano za član 3 stav 2 tačka 3 koji se tiče roditeljske zaštite Telemach Crne Gore smatra da je u pitanju obaveza koja je već regulisana propisima iz oblasti audiovizuelnih medijskih usluga i odnosi se na zaštitu od sadržaja koji može štetiti maloljetnicima i predlažu njegovo brisanje.

Odgovor Agencije:

Agencija prihvata sugestiju i predmetna tačka se briše.

7. Vezano za odredbe člana 5 stav 1 i odredbe član 3 stav 1 tačka 1 Telemach Crne Gore iznosi kometar da su u suštini iste pa predlažu brisanje neke od njih.

Odgovor Agencije:

Kometar Telemacha Crne Gore se odbija imajući u vidu da stav 1 člana 5 upućuje na odobrenje koje izdaje Agencija za audiovizuelne medijske sadržaje što predstavlja suštinsku razliku između pomenutih tačaka. Napominjemo da je saradnja dva regulatora, regulatora za oblast elektronskih komunikacija i regulatora za oblast audiovizuelnih medijskih usluga, kroz oba temeljna zakona propisana kao obavezujuća i da se na ovaj način dodatno obezbjeđuje sprovođenje odobrenja regulatora za oblast audiovizuelnih medijskih usluga.

8. Vezano za odredbe člana 6 stav 1 i člana 3 stav 1 tačka 2 Telemach Crne Gore ističe da su ove norme u suprotnosti jer se članom 3 stav 1 tačka 2 na imperativan način predviđa obaveza omogućavanja upotrebe EPG od strane osoba sa invaliditetom dok se članom 6 stav 1 ostavlja mogućnost operatoru da u okviru svojih mogućnosti implementira ove karakteristike.

Odgovor Agencije:

Komentar Telemacha Crne Gore se prihvata i stav 3 tačka 1 stav 2 se mijenja na način da glasi:

- u mjeri u kojoj je to moguće obezbjeđuje karakteristike i informacije neophodne kako bi se omogućilo da EPG koriste osobe sa invaliditetom u smislu oštećenja sluha i vida omogućujući pristupačnost i upotrebu
9. Član 6 stav 3 Telemach Crne Gore iznosi stav da prilikom propisivanja ove vrste obaveza treba imati u vidu stepen tehnološkog razvoja platformi putem kojih se vrši distribucija programa, jer ne posjeduje svaka iste mogućnosti i stoga predlažu brisanje član 6 stav 3.

Odgovor Agencije:

Djelimično se usvaja komentar Telemacha Crne Gore i uz isto obrazloženje koje je dato povodom komentara Crnogorskog Telekomu vezano za isti stav. Stav 3 člana 6 se mijenja tako da glasi:

- Operatori su dužni da u okviru EPG omoguće, u mjeri u kojoj je to moguće, izbor fonta i podešavanje kontrasta među bojama kako bi se olakšalo čitanje pogotovo na daljinu.

10. Vezano za prelazne i završne odredbe Telemach Crne Gore izražava stav da je rok od 90 dana izuzetno kratak i da bi ga trebalo produžiti.

Odgovor Agencije:

Prihvata se komentar Telemacha Crne Gore i kao u slučaju komentara Crnogorskog Telekomu ovaj rok se produžava na 180 dana od dana stupanja pravilnika na snagu.

**Predsjednik Savjeta,
Dr Milan B. Radulović, dipl.inž.el.**